

2025. aasta tegevusteks on planeeritud Vana-Võromaa piirkonna kultuurieripäraga seotud arendustegevused:

1. Vana-Võromaa käsitöövõrgustiku arendamine
2. Vana-Võromaa kultuuriruumi turundustegevused: suitsusaunade loendus

Võru Instituut arendab toetuse abil tugitegevusi, mis annavad piirkonna (väike)ettevõtetele rohkem võimalusi kasutada Vana-Võromaa kultuuripärandit traditsioonilise käsitöö valdkonnas ning külastusteenustega seotud ettevõtluses.

Vana-Võromaa käsitöövõrgustiku edendamine on pikaajaline ja kogu Vana-Võromaad haarav arendustegevus, mille toimemudel koostati 2014. aastal Vana-Võromaa arenguprogrammi ettevalmistamise käigus. Võrgustiku eesmärk on Vana-Võromaa kaheksa kihelkonna traditsioonilisel käsitööl põhineva ettevõtluse arendamine, ajalooliste käsitöötavade uurimine, oskuste hoidmine ja edasi andmine. Vana-Võromaa käsitöövõrgustiku arendamine keskendub viiele võtmevõtmekohale:

1. Tugitegevused käsitöölisele piirkonna eripära kandvate toodete arendamiseks,
2. Vana-Võromaa käsitöötoodete müüki ja reklaami toetav tegevus;
3. Käsitöölise omavaheline koostöö ja teadmiste edasiandmine;
4. Koostöö turismivaldkonnaga;
5. Käsitööd esile tõstvate ettevõtmiste ning loomakeskuste arendamine.

Ressurss võrgustiku tööks kujuneb mitmest allikast:

- Võru Instituut: osaliselt töötasu;
- regionaalne tegevustoetus: töötasud ja osaliselt majanduskulud;
- tegevustoetus Vana-Võromaa pärimuskultuuri toetuse meetmest;
- tegevustoetus Võru linnavalitsuselt;
- Vana-Võromaa Käsitöö MTÜ liikmete panus: vabatahtlik töö, majanduskulude katmine osaliselt, vastavalt omatulu laekumistele, käsitöövahendite ja -materjalide annetused;
- Vastavalt võimalustele veel muud rahastud (Kulka vms).

Käsitöövõrgustiku arendustegevuste jätkamiseks 2025. aastal taotleme projektijuhi ja koordinaatori töötasukulud (osaliselt). Täpsemalt on töötasude kuluvajadused ja kattelallikad näidatud taotlusele lisatud eelarvestuses.

Sisuliseks tegevuseks vajalikke kulusid (tööd ja teenused, materjalid, osaliselt töötasu, kokku 11 185 eur) on taotlenud Vana-Võromaa Käsitöö MTÜ Vana-Võromaa pärimuskultuuri toetuse meetmest (Rahvakultuuri Keskus), eraldati 6000 eur. Võru linnavalitsusele on MTÜ esitanud toetuse taotluse summas 6355 eur, eraldati 6000 eur (suvetöötaja töötasu, ruumide kulud osaliselt).

Käsitöövõrgustiku arendamisel on prioriteet käsitöölise toetaval tegevusel, mis on seotud toodete turundusabiga, senisest mahukamalt tuleb tegelda paikkonna rahvarõivaste valmistamise oskuste arendamisega, st traditsiooniliste käsitööoskuste õpetamisega. Jätkuvalt tegeleme tootearenduse alase nõustamisega (paikkonna eripärased tooted) ja toetame koostööd nii käsitöölise vahel kui ka teiste partneritega.

Vana-Võromaa kultuuriruumi esiletõstmine piirkonna külastatavuse hoidmiseks ja kasvatamiseks teostub praegustes oludes ennekõike Vana-Võromaa kultuurieripära nähtuste ja neid vahendavate sündmuste/tegevuste meediapilti toomise kaudu, kasutades erinevaid meedia, sh veebimeedia

kanaleid. Esile tõstame ennekõike võrokeelseid sündmusi, aga ka Vana-Võromaa kultuuripärandit vahendavaid sündmusi. Suure ettevõtmisena käivitame sel aastal üle-eestilise suitsusaunade loenduse, mille õnnestumiseks korraldame mitmeid meediakampaaniaid. Põhirõhu paneme Vana-Võromaa piirkonnale, mis on elava suitsusaunatraditsiooni südapiirkond.

Nende tööde edenemiseks taotleme projektijuhile töötasukulusid (osaliselt, 0,3 koormuse ulatuses), ning majanduskulusid (osaliselt sõidukulusid). Muudeks kuluvajadusteks otsitakse rahastust projektipõhiselt koostöös partneritega.

TEGEVUSPLAANID 2025

Vana-Võromaa käsitöövõrgustiku arendamine 2025

Käsitöövaldkonna 2025. aasta arendustegevused (periood jaanuar-detsember):

1. Tugitegevused käsitöölisele piirkonna eripära kandvate toodete arendamiseks.

Omapära-toodete arendustöös on aasta alguses plaanis välja kuulutada **uute omapäratoodete loomise konkurss „Silmäilo“**. 2025. aasta teema tuleneb ERKL aastateemast, mis on rahvarõivas ruudus.

Jätakuvalt rakendame ka seniseid meetodeid tooteideede ja disaini osas: üksteisega kogemuste vahetus, võimalusel teiste piirkondade meistrite külastused, mentorkoolituste korraldamine ja läbiviimine. Käsitöölisi nõustavad Vilve Oja ja Külli Eichenbaum, võimalusel kutsume külalisi huvitavaid ideid tutvustama. Tootearenduse teemaga tegeleb aastaringselt võrgustiku koordinaator Vilve Oja.

Oodatav tulemus: Erinevate tegevuste käigus on sündinud uued ideed kohaliku eripäraga toodete loomiseks ja eripära väljatoomiseks uudselt moel. Võromaa mustreid-kirju, Võromaa sümboolikat ja võro keelt kasutatakse toodete loomisel ning müümisel.

2. Vana-Võromaa käsitöötoodete müüki ja reklaami toetav tegevus

2.1. Vana-Võromaa **e-poe Uma puut kaubavaliku täiendamine**: uute toodete lisamine, väljavahetamine - tegeleb koordinaator. Käsitöölised vajavad koordinaatori nõu ning abi tootekirjelduste koostamisel ja tootefotode tegemisel. E-poe arendamisega tegelevad aastaringselt koordinaator Vilve Oja ja projektijuht Külli Eichenbaum.

Oodatav tulemus: e-poes on kaubavalik osaliselt vahetunud, toimub regulaarne reklaam ning postitused veebiturunduse võimalusi kasutades. Poe tuntus ning külastajaskond on laienenud.

2.2. Vana-Võromaa Käsitöö esindusruumides Võru Ideekojas vahetuvate **käsitöönäituste korraldamine** ja meistrite toodete alaline näitus-müük. 2025 näituste sisuplaan, pealkirjad veel täpsustuvad:

Jaanuar	Reet Pettai: Ilusad ja lihtsad kudumid. Kindad
Veebruar	Dagmar Rosenberg: pärlitega ehted
Märts	Reet Pettai: Taimedega värvitud lõngad
Aprill	Urve Kaska: lapitööd
Mai	Merike Rebane: siidisallid
September	Dagmar Rosenberg: imelised pitsid
Oktoober	Urmas Štubis: puidust topsid

November Vahtseliina Käsitööselt: lapitööd

Näituste tekstid ning meistrite tutvustused luuakse nii võro kui eesti keeles, igast näitusest jääb kajastus ühingu ajaraamatusse lühikokkuvõtte ja pildina. Võrgustiku koordinaator koostöös meistritega korraldavad näituste väljapanekut ja vahetumist, näituste reklaami ja tutvustavaid sündmusi. Tekstide tõlked ja toimetamine, pressiteadete koostamine on Külli Eichenbaumi töö.

Oodatav tulemus: esindusruumides toimub aastaringelt käsitöötoodete tutvustus huvilistele, tellimuste vastuvõtmine, meistrite tutvustamine (meistripäevad, meistri tunnid).

2.3. Vana-Võromaa käsitöö esinduse osalemine olulisematel käsitöölaatadel ja sündmustel
Vana-Võromaal ning mujal. Kavandame vastavalt oma võimalustele. Keeruliseks väljakutseks on samaaegselt hoida avatuna Ideekojas käsitöösindust ning minna meeskonnaga esindussündmusele. Märgilistel sündmustel on plaanis osaleda (võrokeste esindus Seto Kuningriigis, käsitööliste Mardilaat Tallinnas Unibet Arenal). Jõulude eel panustame laiendatud müügile oma ruumides Ideekojas ja võimalusel osaleme ka näitus-müügil Tallinas Riigikogus ning ministeeriumides.

Käsitöölaseid töötubasid ja esitlusi väljaspool Ideekoda korraldame vastavalt kutsetele. Teada on kutse Võru Pärimustantsu festivalile töötubasid läbi viima 23. augustil 2025.

Laatadele väljaminekut ning üritustel osalemist koordineerivad Vilve Oja ja Külli Eichenbaum, müügiga tegelevad käsitöölised.

Oodatav tulemus: Vana-Võromaa käsitöö on esindussündmustel, piirkonna muuseumides ja suvistel müügikohtadel üle Vana-Võromaa selgelt välja paistmas ning Vana-Võromaa Käsitöö kaubamärki teatakse ja leitakse meid üles. Veebipood toimib ja vahetuvad näitusmüügid Ideekojas toovad uusi külastajaid. Käsitöölised panustavad ühistöösse. Vana-Võromaa käsitöö on esindatud Eesti käsitöö aasta tippsündmusel Mardilaadal.

3. Käsitöölise omavaheline koostöö ja teadmiste edasiandmine

3.1. Vana-Võromaa rahvarõiva-alaste teadmiste jagamine, huviliste nõustamine nii rahvarõivaste kui ka laiemalt käsitööoskuste teemadel, jaanuar - detsember

Rahvarõivaste alane nõustamine on meie võrgustiku ainulaadne teenus, mida keegi teine Vana-Võromaa piirkonnas ei paku, seega tuleb nõustamise vajadustega kindlasti arvestada ja teenust pakkuda, et meie rahvarõivad üha enam esile tuleks.

Nõukoda asutati aastal 2021 ja iga aastaga on maht suurenenud, 2024. aastaga kasvasid ajamahukad päringud hüppeliselt (aasta jooksul oli tegeldud 46 päringule vastamisega). Käesoleval aastal võib nõustamise maht kasvada. Aitame soovijatel saada selgust rahvarõivaste maailmas, nõustame kandmist, aitame kokku panna komplekte, leiame käsitöömeistrid, kes rõivad valmis teevad. Vaja on juurde leida ja välja õpetada rõivaste üksikesemete tegijaid, sest olemasolevate meistrite koormus on suur ja järjekorrad üle poole aasta. Asume seda probleemi lahendama kohe aasta alguses.

Täiendame nõukoja sisulisi materjale jooksvalt vastavalt uute uurimuste või praktiliste tööde baasilt. Uurimistöö võtame ette kui nõustamise käigus selgub, et mõni ese/töövõte/materjal vajab täpsemat uurimist. Asume ette valmistama rahvarõivaste valmistamise pikema kursuse läbiviimist käsitöösindustes, seni teeme lühemaid töövõtete kursusi ja väljaõpet.

Jätkuvalt täiendame võimaluste avanedes veebiportaali „Eesti rahvarõivad“ <https://rahvaroiivad.ee/> Vana-Võromaa kihelkondade rahvarõivaste osas.

Kogume eravalduses olevate pärandiliste (vanade) käsitöössemete lugusid digikogusse.

Sisulisi töid teevad ja korraldavad koordinaator Vilve Oja ning projektijuht Külli Eichenbaum.

Teisi nõustajaid kaasatakse vastavalt vajadusele.

3.2. **Õpitoad, koolitused, loengud** Ideekojas, jaanuar – mai ja september- detsember.

Käsitööhuvilistele pakume õpitunde, mille käigus õpitakse-õpetatakse erinevaid töövõtteid (vaata valikute loetelu: <https://www.ideekoda.ee/loovmeistrid/oppimine/>)

Õpitubade plaani teeme ette kahe kuu peale - vastavalt meistrite-õpetajate ajalistele võimalustele ja peame arvestama ka võimalike õppijate soovidega.

Pikemate, jätkukoolituste teemad seome kangakudumiseks vajalike oskuste õpetamisega ning rahvarõivaste üksikesemete valmistamisega seotud oskustega. Pakume soovijatele, sh koolilastele paikkonna traditsioonilise käsitöö teemadel loenguid koos esitlustega ja praktilisi käelisi tegevusi (nt villast lõngani).

3.3. Aastaringelt jätkub käsitööliste omavaheline info jagamine e-posti listi ning FB lehtede kaudu ning otsesuhtluses. Plaanide-vajaduste arutamiseks **kogunetakse regulaarselt kord kuus**, (va suvekuud). **Võrgustik on avatud uutele huvilistele** (<https://wi.ee/tegemise/vana-voromaa-kasituu/>)

Info jagamine kogukonnale ning turundustöö laiemale publikule käsitöö kohta on oluliselt mahukam kui eelnevatel aastatel, sest uus käsitöökompetentsikeskus pakub huvi nii kohalikele kui ka külalistele. Infovahetust ning koostööd korraldavad koordinaator Vilve Oja, juhatuse liige Dagmar Rosenberg ning projektijuht Külli Eichenbaum.

3.4. Kindakirjade raamatu koostamine Reet Pettai kindanäituse põhjal. Tegemist on Võromaalt vanemast ajast teada ja tuntud kudumisviisiga, kus ühel kudumisreal kootakse korraga vaid ühte värvi lõngaga, aga kinnas saab kenasti kirjaline. Süvahavva talu perenaine Reet Pettai kodus 2024 a näituse jaoks 30 kindapaari erinevate koekirjade ja värvidega, iga kinda juures on ka kudumise skeem. Raamatu jaoks tuleb kindad pildistada ja koeskeemid skaneerida, koostada saatetekst ning käsikiri kujundada-küljendada.

Oodatav tulemus: nõustamiste käigus jagatakse soovijatele infot rahvarõivaste komplekteerimise, valmistamise ja kandmise kohta kõigi kaheksa Vana-Võromaa kihelkonna osas. Avatud on käsitöö õppimise võimalused, toimuvad käsitööd tutvustavad sündmused.

Võimalusel koostatakse kindaraamatu käsikiri. Toimib käsitööliste omavaheline koostöö – ühistegevused on läbiarutatud ja planeeritud, ette on valmistatud 2-3 uut koolitust. Toimib infovahetus ja tegevuste reklaam, toimub müügikoostöö ja üksteise nõustamine. Toimunud on 6-8 ümarlaua-kokkusaamist. Otsekontaktide kaudu lisandub koostööringi uusi käsitöö-huvilisi.

4. Koostöö turismivaldkonnaga

Jätkatakse Vana-Võromaa kaubamärgi all oleva käsitöö vahendamist suvisel turismihooajal piirkonna müügipaikadesse. Esinduspoe esimese tegutsemisaasta suveperiood näitas, et linna/piirkonna külaline otsib ja leiab esinduse üles, huvitub kohalikust käsitööst ning ka ostab seda. Suvehooajal tuleb esinduspoodi kindlasti võimalikult palju avatuna hoida. Tähelepanek esimesest aastast, et suvel satub külaline sagedamini sisse astuma kui kohalik, sügis-talv-kevad perioodil on siiski kohalikke inimesi enamuses. Siis otsitakse peamiselt ikka kingitusteks sobivaid tooteid, aga tullakse ka näitusi vaatama. Ideekoja käsitöoesindust tutvustame võimalust mööda turismivaldkonnas tegutsejatele ja loodame leida ühiseid koostööpunkte.

Oodatav tulemus: Käsitöö valdkond on esindatud Vana-Võromaa tutvustamisel ja turunduses, käsitöölised saavad oma oskustele ja toodetele uusi müügivõimalusi ning kliente; tootekonkursi kaudu luuakse uusi kohalikku eripära kandvaid turismimeeneid.

5. Käsitööd esile tõstvad ettevõtmised ning loomakeskuse arendamine

Vana-Võromaa traditsioonilise käsitöö teadmuskeskus Võru linna Ideekojas.

Vana-Võromaa Käsitöö teenused Võru linna Ideekojas (nii kohalikele elanikele kui ka kaugemalt külalistele:

Näitus ja müük käsitööesindüsen – Vana-Võromaa meistrite käsitöötoodete müük, vahelduvad meistrinäitused, nõustamine ja info jagamine.

Näitus-müük toimub alaliselt. Avatud külastajatele olenevalt hooajast erinevalt: jaanuar – mai ning sept-dets avatud E-R 10-15, muul ajal kokkuleppel. Juuni algusest augusti lõpuni avatud tööpäevadel 11-17, laupäeval 11-14, muu aeg kokkuleppel (kindlasti on vajalik sel ajal suvetöötaja kaasamine 0,5 koormuse ulatuses).

Poeruumis toimuvad käsitöö näitused meistripõhiselt, väljapanekud vahetuvad iga kuu alguses perioodil jaanuar-mai ja sept- nov. Näitused toovad uusi külastajaid ja kinnistavad püsikundesid. Jõulueelsel ajal detsembris on kampaania-müük, siis kasutame võimalikult palju ruumi müügipinnana, näitust siis ei toimu.

Näitus-müügi ruumis toimub ka nõustamine ja teavet saab kohal olevalt käsitöötegijalt. Eelistame eelnevalt kokkulepitud nõustamist – siis saab teema ette valmistada.

Kudamine (teljetare)

Voki jt väiksemate töövahendite kasutamine. (Kui kasutaja vajab juhendamist, siis lisandub juhendamise eest ka tasu.) Teenused: käärpuu kasutamine, kudumine kangastelgedel kuduja enda lõimega ja rakendusega, kudumine ettevalmistatud lõimega. Neid teenuseid saab kasutada ka nädalavahetusel ja muudel kokkulepitud aegadel kui ruumid pole külastajatele avatud.

Koolitused kangastelgede ja kudumise asjus. Grupipõhised koolitused.

Opitarõ (õppe- ja seminariruum) –toimuvad praktilised käsitöökoolitused (õppijaid 6-12), võimalus seminaride korraldamiseks ja gruppide vastuvõtmiseks (tutvustused, esitlused, kuni 30 inimest).

Muul ajal on ruum kasutusel rahvarõivaste valmistamise töödeks.

Seminari korraldusteenuse pakkumine vastavalt tellija soovidele. Kokkuleppel.

Ettetellimisel käsitööalane pildiline või esemeline esitus koos suuliste lugudega:

Vana-Võromaa käsitöö ajalugu ja tänapäev /Põlvõst põlvõ edesi antu

(rõivad, jalanõud, tarberiistad, töövahendid, mööbel ja hooned, raua-sepatöö, savilöövid ja keraamika, muusikariistad, villatöö, jms)

Vana-Võromaa rahvarõivad

Eesti eri piirkondade rahvarõivaste erinevused ja eripärad

Vastavalt soovidele valmistame ette soovitud teemadel ettekandeid.

Rahvarõivaste kandmine

Näitlik esitus, kuidas on kombekohane rõivad nii mehele kui naisele selga panna, koos (võrokeelsete) pärimuslugudega kommetest.

Teemaõhtu või muu meelelahutuslik käsitööga seotud üritus (toimumise sagedus selgub võimalustest, toimub sügis-talv-kevad hooajal). Tasuline, osalustasu sõltub vajalikest kulutustest.

Kooliõpilastele tegevustund. Saame pakkuda lihtsaid õppusi, mis on seotud Vana-Võromaa mustritega, mõne lihtsa käsitööoskusega, esemete ja ka looduslike materjalide tundmaõppimisega. Arvestame erinevate vanusegruppidega.

Tegevustund lasteaija koolieelsetele rühmadele: vanade oskuste ning teadmiste tutvustamine käsitöös ja eakohane käeline tegevus.

Villast lõngani. Villa lahutamine, kraasimine, lõnga ketramine keeriga ja vokiga, korrutamine, kerimine vihtideks. Teadmised värvimisest ja kudumisest.

Kõnelevad rõivamustrid /Kirä kõnõlõsõ Olenevalt vanusegrupist: 2.-4. klass lihtsam ja 5.-

7. kl põhjalikum. Rahvarõivaste kirjadest ja sümbolite-värvide tähendustest. Sümbolite ülesleidmine rahvarõivaste esemetelt (vööd, kindad, hammõ õlalapid). Värvid ja nende tähendused meie esiemade maailmas. Triibuseelikute triibud.

Rahvarõivaste kujunemise lugu Sisu olenevalt vanusegrupist. Pakume rahvarõiva nõukoja külastust.

Ideekoja kodulehel on meie pakutavate teenuste tutvustus, samuti sündmuste kalender: <https://www.ideekoda.ee/loovmeistrid/>

Käsitöörume tutvustav video You Tubes: <https://www.youtube.com/watch?v=AyKy3h9fQoI>

Ideekojas käsitööesinduses toimetavad igapäevaselt koordinaator Vilve Oja, seltsi liikmed ning võrgustiku käsitöölised. Kindel asukoht, avatus ning käsitöö vajaduste põhine ruumide disain annavad meie koostöövõrgustiku meistritele uut hoogu ning on heaks kasvulavaks nii noorte kaasamisele kui ka meistrite vahel uute põnevate ideede sünniks.

Oodatav tulemus:

Vana-Võromaa pärandkultuuri osaks olevat traditsioonilise käsitöö teadmist saab püsivalt tutvustada ning on head ruumivõimalused selle edasiandmiseks õpitegevuste, sündmuste, näituste ja oskusteabe vahendamise kaudu.

Käsitöövõrgustiku ja tegemiste kohta saab jooksvalt teavet Vana-Võromaa Käsitöö FB lehel: <https://www.facebook.com/vanavoromaahandycraft/>

TEGEVUS 2

2.1. Vana-Võromaa kultuuriruumi esiletõstmine Vana-Võromaa kultuurieripära nähtuste ja neid vahendavate sündmuste/tegevuste meediapilti toomisega.

Tõstame esile Vana-Võromaa kultuuripärandit esitlevaid sündmusi meedias, veebiturunduses, võimalusel täiendame pildipanka ja videoklippide kogu.

Ette teada on Vana-Võromaa kohaliku toidu võrgustiku Uma Mekk kampaaniad kevadgurmee ja sügisgurmee ja suurlaat, mille turundamisel kasutame võro keelt ja pärandteadmisi. Teine suurem kampaania on novembris võro keele nädala sündmused, mille turunduskava koostatakse ettevalmistustööde käigus sügisel. Aasta jooksul toimub väiksemaid sündmusi (võrokeelsed kontserdid, teatrietendused, loomeinimeste ettevõtmised, pärimuskultuuri sündmused, konverentsid, festivalid), millele püüame tähelepanu võita, et külastajaid piirkonda tuua.

Võimalikud koostöömomendid LE turismi DMO-ga Vana-Võromaa sündmuste vahendamisel.

Oodatav tulemus: Vana-Võromaa ja sinne piirkond on nähtav sihtkoht Eestis, piirkonda külastavad kultuurihuvidega inimesed, aga ka väljarännanud võrokeled.

2.2. Suitsusaunade loendus-uuring

Vana-Võromaa suitsusaunade koostöökogu on võtnud eesmärgiks suitsusaunad kokku lugeda ja uurida põhjalikumalt suitsusaunatavade olukorda UNESCO piirkonnas Vanal-Võromaal kui ka kogu Eestis. Vana-Võromaa suitsusauna kombestik kuulub juba 10 aastat UNESCO vaimse kultuuripärandi esindusnimekirja, aga palju meil Vana-Võromaa piirkonnas ja ka Eestis tervikuna suitsusaunu on ja millises seisus nad on, pole kuigi hästi teada. Suitsusaunapärand on üks osa Vana-Võromaa kultuuripärandist, mille hea käekäik ja mainekus tugevdab võrokeste identiteeti ja kogukonda, toetab pärimusliku kultuurikeskkonna elujõulisuse püsimist.

Loenduse viib läbi Vana-Võromaa suitsusaunade koostöökogu tööühm, andmekogu haldab Võru Instituut, andmekogu kaardirakenduse osas tehakse koostööd Maa- ja Ruumiametiga (eelmine nimi Maaamet).

Loendus-uuringu meetod on e-ankeedipõhine küsitlus + täiendavad välitööd Vana-Võromaa osas.

Registrite põhiste andmekogumist ei ole meie plaanitaval loendusel võimalik läbi viia (vastavad andmekogud puuduvad), seega saab meetodiks olla vaid vabatahtlik loendusel osalemine ja hilisemad täiendavad välitööd. Osaleja vabatahtlik ja fikseeritud nõusolek on ka andmekaitse seisukohalt kõige lihtsam lahendus.

Loenduse õnnestumiseks on hädavajalik ulatuslik teavituskampaania.

Loendus-uuringu läbiviimine on ajaliselt päris pikk protsess, mille kiirus selgub paraku töö käigus ja edukus sõltub ka paljudest asjaoludest, aga teemaga tegelemine ja selle pildis hoidmine on pärandi püsimise seisukohalt äärmiselt oluline.

Loendus-uuringu aja- ja tegevuskava aastal 2025:

jaanuar-veebruar 2025

Prooviloendus võrokeste kogukonnas teadaolevate saunade omanike ringis otsekontaktide kaudu, e-ankeedi töökindluse testimine. Ettevalmistused teavituskampaaniaks (läbirääkimised, eelkokkulepped, kulude täpsustused).

Märts- aprill 2025

Esmase andmekorje kvaliteedikontroll ja arhiveerimise ning andmete ekspordi testimine. Teavituskampaania tarbeks visuaalide loomine, videoklippide (3 tk, igaüks kuni 1 min) loomiseks ettevalmistustööd (stsenariumid, osatäitjad, saunaperedega kokkulepped) ja võtete korraldamine. Ankeedi videojuhendi loomine. Kodulehel info ja ankeedi avaldamine. Esmane kogukonna teavitus toimub 21. märtsil, pressiteade 25. märtsil. Alustame teavituste edastamist sotsiaalmeedias. Võimaluste täpsustamine koostööks „Teeme ära“ kampaaniaga.

Aprill- mai 2025

Teavitustöö viimine meediakanalitesse, pressiteated. Kõneisikute esinemised (intervjuud teles, raadios, podcast jms). Reklaamid ajalehtedes (Lõunaleht, LE Postimees, Uma Leht), sisuartiklid (Maaleht) ja tele (AK uudis, hommikuTV), info veebiportaalides, KOV ajalehtedes ja veebi uudisvoogudes. Teavitused jätkuvad sotsiaalmeedias: videoklippide levitamine, karmanihelü (podcast), veebiplakatite levitamine.

Vanal-Võromaal püüame kampaaniasse siduda noori ja kooliõpilasi, kelle perede kaudu jõuaks teema kogukonnani. Kasutame võimalusel koolide õpetajate võrgustikku, noorsootöö keskusi ja KOV-id e vastava valdkonna töötajaid.

Aprill- september 2025

Loenduse põhiline andmelaekumise aeg on kampaania jooksul ja suveperioodil. Andmelaekumiste jooksev jälgimine ja võimalike tõrgete lahendamine. Kordusteavitused, rullreklaami liikumise korraldamine erinevate sündmuste ja kohtade vahel. Vajadusel mais-juunis esmane andmekontroll.

September-oktoober 2025

andmetöötaja teeb iga laekunud ankeedi kohta andmete kvaliteedi kontrolli ja sisestab e-keskkonda ise ankeedid, mis on paberil või e-kirjadega laekunud. Kontrollitud andmete eksport kaardiserverisse. Kaardirakenduse avalikustamine. Vahekokkuvõtted laekunud andmehulga kohta. Fotode arhiveerimine.

Oktoober 2025

Täiendav teavituskampaania Vana-Võromaa piirkonnas KOV-de kaudu, külaseltside võrgustike kaudu. Andmekorje jätkumine.

November 2025

Põhiandmete esmane analüüs ja töö laekunud viidetega Vana-Võromaa saunade kohta täiendava andmekorje ettevalmistamiseks välitöödel 2026. Jätkutaotluste koostamine 2026. aasta tegevuste

puuduvate rahastuste hankimiseks. Teavitused avalikkusele esmastest tulemustest. Aruandlus.
Detsember 2025

Aruandlus.

Võru Instituudi projektijuht Külli Eichenbaum koordineerib töörühma ja partnerite tegevusi, teavituskampaaniate läbiviimist, haldab andmebaasi, osaleb andmekvaliteedi kontrollis, koostab kommunikatsiooniks vajalikke tekste ja ülevaateid, osaleb andmete analüüsis.

Oodatav tulemus: Loendus-uuringu tulemusena loodame saada ülevaate suitsusaunade arvust, asukohtadest piirkondlikult, saunade kasutamise sagedusest ja saunatavadest. Teaduslike meetoditega kogutud andmestiku põhjal saab hinnata suitsusaunakombestiku elujõulisust meie igapäevaelus ja kultuuris.

Uuring-loenduse mõjul võiks kasvada teadlikkus suitsusaunadest ja sellega seotud Vana-Võromaa kultuuriruumi kui eripärase kogukonna/piirkonna maine ning tuntus. Kultuuripärandi väärtustamise ja esiletoomisega püüame mõjutada regionaalse arengu protsesse, toomaks meie maapiirkonda tagasi võrokesi ja võro juurtega peresid, kes hindavad head elukeskkonda ja toetavat kogukonda.

Vana-Võromaa kultuurieripära ja sellel põhinevate kaubamärkidega seotud arendustöö on üks meie piirkonna tugevusi, mida tuleb hoida ja rakendada igal võimalusel ettevõtluses ja mainekujunduses.

Taotluse koostas

Külli Eichenbaum

Võru Instituudi projektijuht

Tel 56611924